

nujno širši. S skoraj črno ironijo problematiziran dekadenci nazor romanu še danes daje vsebinsko-tematsko zanimivost, literarnozgodovinsko pa je pomemben tudi zaradi eksplikacije estetskih načel, ki so se v tistih letih začela zapisovati tudi v manifeste sodobne književnosti. (Vanessa Matajč)

Lojze Kovačič: RESNIČNOST. Spremnna beseda Alenka Koron. Mihelač, Ljubljana 1995 (Zbirka Metulj). Zgodba je prvič izšla leta 1972 z naslovom *Sporočila v spanju – Resničnost* in že takrat je bil njen začetek pravzaprav ponatis leta 1957 objavljene zgodbe *Zlati poročnik. Resničnost* so ponatisnili že leta 1976 in vključena je bila v izbor Kovačičevega dela *Sporočila iz sna in budnosti* leta 1987. Če smo natančni, je torej pri založbi Mihelač lansko leto izšla že četrtrič oziroma petič, če upoštevamo delno revialno objavo. Tako je bolj poudarjena klasičnost te pripovedi: je dokumentarna, pripoveduje namreč o resničnih dogodkih, najbolj o tistih takoj po drugi svetovni vojni v Jugoslaviji, vendar je hkrati univerzalno aktualna – občutek odtujenosti, kakor ga predstavlja *Resničnost*, bi bil lahko posledica katerega koli avtoritarnega kolektivizma. In vendar se iz te klasičnosti vzdiguje unikatni pisatelj, saj intimnost junaka pripovedi in način, kako je zapisana, ustvarjata za bralca izjemen svet, neponovljiv v svoji literarni suverenosti. Ob branju *Resničnosti* si vedno znova zaželim, da bi po njej posneli film (kakor so jo že uprizorili na odru leta 1985 v Mladinskem gledališču Ljubljana, režiral je Ljubiša Ristić). Vendar se mi zdi, kakor da bi bila v tem primeru pripovedna moč *Resničnosti* okrnjena: za gledalca filma bi bile podobe določene, iz bralca pa avtor že od prve strani naprej izžema pravo reko, morda kar sotočja podob iz njegovega lastnega življenja, ves čas pa jih usmerja s strahovitim občutkom osamljenosti, ki ne pojenja niti za hip. Kovačičeva mojstrskost je prav v tem, da ne glede na opisovane konkretne dogodke trka na naše doživljanje kot tisto pravo neizogibno resničnost; čeprav je najprej pisal o svoji lastni tesnobi, jo je znal zapisati tako, da je to tesnoba nas vseh. Večkrat ko bodo ponatisnili *Resničnost*, bolj oddaljeno bo obdobje, na katero se pripoved v njej naslanja. Vendar bo klasičnost te knjige z vsakim natisom večja, ker stavim, da izvrženost iz družbe zlepa ne bo ekskluzivna tema. (Lela B. Njatin)

ALPHONSE DE LAMARTINE. Izbral, prevedel, spremno besedo in opombe napisal Janez Menart. Mladinska knjiga, Ljubljana 1995 (Zbirka Lirika; 82). Objava Lamartinovih *Pesniških premišljevanj* (1820) pomeni